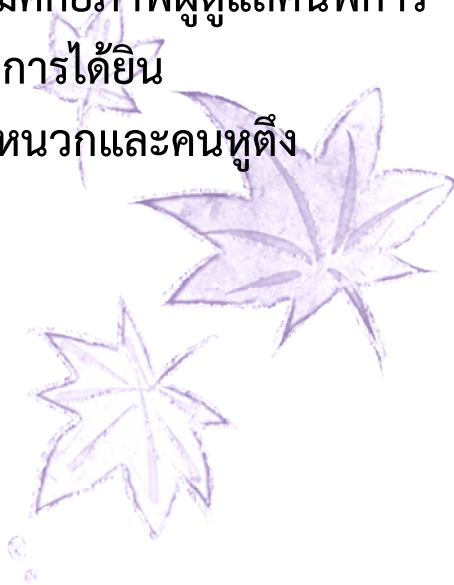
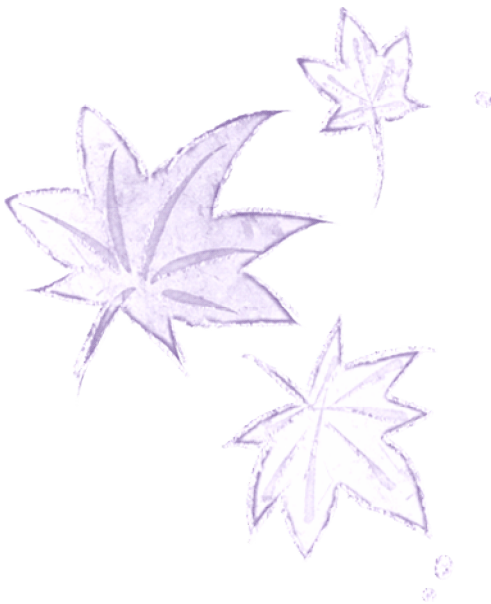

บทที่ 1 บทนำ

หลักสูตรการส่งเสริมศักยภาพผู้ดูแลคนพิการ
ทางการได้ยิน
เฉพาะคนหูหนวกและคนหูตึง

1. ความเป็นมา

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ได้ให้คำนิยามไว้ใน มาตรา 4 ความว่า “ผู้ดูแลคนพิการ หมายความว่า บิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการ” และผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับบริการให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรมทักษะ การเลี้ยงดู การจัดการศึกษา การส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ ตลอดจนความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อให้พึ่งตนเองได้ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 20 วรรคสี่และข้อ 36 ของระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การมีผู้ช่วยคนพิการ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลและสิทธิของผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (พก.) ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจึงจัดทำหลักสูตรการผู้ดูแลคนพิการครอบคลุมความพิการทุกประเภท รวมถึงการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การจัดทำร่างหลักสูตรการส่งเสริมศักยภาพผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยินเฉพาะคนหูหนวกและคนหูตึง” โดยมีผู้ร่วมร่างหลักสูตรการส่งเสริมศักยภาพผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยินฯ ประกอบด้วย ผู้นำองค์กรคนหูหนวก ผู้ปกครอง นักวิชาการ ผู้แทนจาก โรงเรียนโสตศึกษา และจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ร่วมแลกเปลี่ยนประเด็นความคิดเห็น ประสบการณ์ กระบวนการ วิธีการจากภาคปฏิบัติของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยิน ต่อจากนั้นได้พัฒนาประสบการณ์เป็นองค์ความรู้ และจัดทำเป็นหลักสูตรการส่งเสริมศักยภาพผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยินฯ โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงวัยได้แก่ ช่วงวัยเด็ก วัยรุ่น และช่วงวัยผู้ใหญ่ พร้อมชุดความรู้ประกอบ ซึ่งผ่านการวิพากษ์ และจะขยายผลโดยเผยแพร่หลักสูตรการส่งเสริมศักยภาพ

ผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยินฯ ไปสู่องค์กรด้านคนพิการทางการได้ยินและ
เครือข่ายองค์กรที่เกี่ยวข้องต่อไป

คนพิการส่วนใหญ่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน
หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ดังนั้น บุคคลในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิด
คนพิการ เช่น พ่อ แม่ ญาติ และพี่น้อง จึงต้องช่วยกันดูแลเลี้ยงดูคนพิการ
รวมทั้งช่วยติดต่อประสานงานหรือสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ แทนคนพิการ ดังนั้น
ในการ “จดทะเบียนทำบัตรประจำตัวคนพิการ” จึงกำหนดให้ระบุชื่อ
ของ “ผู้ดูแลคนพิการ” เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้ติดต่อหรือสื่อสาร
แทนคนพิการอย่างเป็นทางการตามกฎหมาย ทั้งนี้ ผู้ดูแลคนพิการอาจเป็น
ผู้ใกล้ชิดซึ่งดูแลคนพิการในชีวิตประจำวัน หรืออาจเป็นคนที่ไม่ได้อยู่บ้าน
เดียวกันกับคนพิการและไม่ได้ทำหน้าที่ดูแลคนพิการจริงๆ แต่พร้อมที่จะติดต่อ
ประสาน ถ่ายทอดความรู้ หรือทำความเข้าใจระหว่างคนพิการกับคนอื่นๆ
ในสังคม เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อนบ้าน ครู และคนในชุมชน เป็นต้น
ในกรณีที่คนพิการอยู่ในวัยเยาว์ “ผู้ดูแลคนพิการ” ตามกฎหมาย มักได้รับการ
เลือกโดยคนในครอบครัวของคนพิการ แต่สำหรับคนพิการผู้ใหญ่สามารถที่จะ
พิจารณา ตัดสินใจเลือกผู้ดูแลคนพิการตามกฎหมายได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้
คนพิการทางการได้ยิน คนหูหนวกและคนหูตึง ที่ไม่มีความพิการซ้อน
จะมีสภาพร่างกาย สติปัญญา และความรู้สึกนึกคิดเช่นเดียวกับคนทั่วไป
ดังนั้น จึงสามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน และสามารถเข้าไป
มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เช่น การศึกษา และประกอบอาชีพได้อย่าง
เท่าเทียมกับคนทั่วไป ความพิการทางการได้ยิน การสูญเสียการได้ยิน หรือ
การไม่ได้ยินเสียง หรือได้ยินน้อยกว่าคนทั่วไปเป็นเพียงอุปสรรคที่ทำให้
คนหูหนวกและคนหูตึงมีข้อจำกัดในการสื่อสารด้วยภาษาพูด กล่าวคือ
ถ้าไม่ได้ยินเสียงพูดเลยหรือหูหนวกต้องสื่อสารด้วย “ภาษามือ”
ถ้าได้ยินเสียงพูดค่อนข้างมากหรือหูตึงน้อยมักสื่อสารด้วยภาษาพูด
และถ้าได้ยินเสียงพูดน้อยหรือหูตึงมาก อาจสื่อสารทั้งด้วยภาษาพูดผสมกับ

ภาษามือ “หลักสูตรการส่งเสริมศักยภาพของผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยิน เฉพาะคนหูหนวกและคนหูตึง” จึงมุ่งจัดฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการตามกฎหมายโดยยึดหลักการส่งเสริมผู้ดูแล “คนหูหนวกและคนหูตึงที่สื่อสารด้วยภาษามือ” ให้เติบโตเช่นเดียวกับคนทั่วไป ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม ตลอดจนสามารถสื่อสารด้วยภาษามือและหรือภาษาพูด รวมถึงสามารถสื่อสารด้วยการอ่านและเขียนภาษาไทย อนึ่งคนพิการที่สูญเสียการได้ยิน ตั้งแต่กำเนิดหรือในวัยเด็ก กับผู้ที่สูญเสียการได้ยินในวัยผู้ใหญ่มีการพัฒนาการสื่อสารด้วยภาษามือแตกต่างกัน หลักสูตรจึงแบ่งส่วนทักษะการสื่อสารของ คนหูหนวกและคนหูตึงที่อยู่ในวัยเด็ก กับ วัยผู้ใหญ่ออกจากกัน

เป้าหมายของการฝึกอบรม คือ เพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้ดูแลคนหูหนวกและคนหูตึงที่สื่อสารด้วยภาษามือ หรือภาษามือและภาษาพูด กล่าวคือ ส่งเสริมผู้ดูแลให้มีความรู้ความเข้าใจ และเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนหูหนวกและคนหูตึงยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาทักษะชีวิตและสามารถสื่อสารด้วยภาษามือเบื้องต้น พร้อมทั้งสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ วิธีเลี้ยงดู และวิธีการสื่อสารด้วยภาษามือ และปฏิบัติได้จริงและมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนหูหนวกและคนหูตึงที่สื่อสารด้วยภาษามือ หรือภาษามือและภาษาพูด ร่วมเรียนรู้กับคนพิการทางการได้ยินเฉพาะคนหูหนวกและคนหูตึง จะยังประโยชน์ร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเป็นการสนับสนุน “การสร้างสังคมที่ทุกคนอยู่เย็นเป็นสุขเท่าเทียมกัน”

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ผู้ดูแลคนหูหนวกและคนหูตึงมีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนหูหนวกและคนหูตึง
- 2) เพื่อให้ผู้ดูแลคนหูหนวกและคนหูตึงสามารถมีส่วนร่วมพัฒนาทักษะชีวิตของคนหูหนวกและคนหูตึงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) เพื่อให้ผู้ดูแลคนหูหนวกและคนหูตึงสามารถสื่อสารกับคนหูหนวกและคนหูตึงได้

3. แนวคิด

- 1) คนหูหนวกและคนหูตึงมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และสิทธิความเป็นพลเมืองไทยเท่าเทียมกับคนทั่วไป
- 2) คนหูหนวกและคนหูตึงสามารถพึ่งพาตนเอง ดำรงชีวิตอิสระ และมีส่วนร่วมสร้างสังคมที่ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเท่าเทียม
- 3) ผู้ดูแลคนหูหนวกและคนหูตึงสามารถมีส่วนร่วมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนหูหนวกและคนหูตึง

4. โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็น 2 ช่วงวัย ดังนี้

หลักสูตรการส่งเสริมศักยภาพผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยินเฉพาะคนหูหนวกและคนหูตึง แบ่งเป็น 2 ช่วงวัย ได้แก่ช่วงวัยเด็ก วัยรุ่น และช่วงวัยผู้ใหญ่ เพื่อให้ผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้สามารถประยุกต์ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของการอบรมได้

โครงสร้างหลักสูตรการส่งเสริมศักยภาพผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยิน
เฉพาะคนหูหนวกและคนหูตึง
ช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น

หัวข้อวิชา	ขอบเขตเนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	รูปแบบการเรียนรู้	
			ภาค วิชาการ	ภาค ปฏิบัติ
1. วิธีการดูแล เด็กหูหนวกและ เด็กหูตึง	1.1 ความเกี่ยวข้องระหว่าง การได้ยิน การพูด และการ สื่อสาร 1.2 สาเหตุของความพิการ ทางการได้ยิน และระดับ การได้ยิน 1.3 การดูแลสุขภาพโดยรวม 1.4 การส่งเสริมพัฒนาการ ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และภาษา ตามวัย	4	2	2
2. การรู้จัก เข้าใจ และร่วมพัฒนา เด็กหูหนวกและ เด็กหูตึง และการ ตั้งเป้าหมายชีวิต	2.1. การรู้จัก เข้าใจ และ ร่วมกันพัฒนาเด็กหูหนวก และเด็กหูตึง และการ ตั้งเป้าหมายชีวิต การสร้าง การยอมรับเด็กหูหนวกและ เด็กหูตึง	4	1	3

หัวข้อวิชา	ขอบเขตเนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	รูปแบบการเรียนรู้	
			ภาค วิชาการ	ภาค ปฏิบัติ
	2.2. การทำแผนหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนหูหนวกและคนหูตึง ความสำคัญของการรวมกลุ่ม และแนวทางการรวมกลุ่ม			
3. สิทธิคนพิการทางการได้ยิน 3.1 สิทธิเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง	3.1.1 สิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556 - สิทธิในการใช้บริการล่ามและเครื่อง TTRS (Thai Telecommunication Relay Service) - สวัสดิการผู้ดูแล - การจัดการเลือกปฏิบัติ ฯลฯ	3	2	1

หัวข้อวิชา	ขอบเขตเนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	รูปแบบการเรียนรู้	
			ภาค วิชาการ	ภาค ปฏิบัติ
	<p>3.1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 - พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 - พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 <p>3.1.3 สิทธิของล่ามและสิทธิของคนใส่ประสาทหูเทียม</p>			
<p>4.ทักษะทางสังคม</p> <p>4.1 การใช้ชีวิตประจำวัน</p>	<p>4.1.1 การสอนภาษามือธรรมชาติภายในครอบครัวตามสถานการณ์จริง</p>	5	1	4

หัวข้อวิชา	ขอบเขตเนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	รูปแบบการเรียนรู้	
			ภาค วิชาการ	ภาค ปฏิบัติ
4.2 การเลี้ยงดู เด็กหูหนวกและ เด็กหูตึงร่วมกับ เด็กทั่วไป	<p>4.2.1 การถ่ายทอดด้วย ภาษามือ ภาษาธรรมชาติ การอ่านปาก</p> <p>4.2.2 การสื่อสาร และการ อยู่ร่วมกันระหว่างเด็กทั่วไป และเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง ในครอบครัว</p> <p>4.2.3 การทำงานร่วมกับ สมาชิกในครอบครัวเพื่อ ความเข้าใจ และยอมรับ การเลี้ยงดูเด็กหูหนวกและ เด็กหูตึงร่วมกับเด็กทั่วไป</p> <p>4.2.4 แนวทางช่วยเหลือ และปฏิบัติต่อเด็กหูหนวก และเด็กหูตึง</p>	10	3	7
	รวม	26	9	17

โครงสร้างหลักสูตรการส่งเสริมศักยภาพผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยิน
เฉพาะคนหูหนวกและคนหูตึง
ช่วงวัยผู้ใหญ่

หัวข้อวิชา	ขอบเขตเนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	รูปแบบการเรียนรู้	
			ภาค วิชาการ	ภาค ปฏิบัติ
5. วิถีชีวิต วัฒนธรรม คนหูหนวกและ คนหูตึง	5.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ คนหูหนวกและคนหูตึงและ ศักยภาพของคนหูหนวก และคนหูตึงการรับรู้และ เรียนรู้วัฒนธรรมทางภาษา ของคนหูหนวกและคนหูตึง 5.2 การส่งเสริมสุขภาพจิต ของคนหูหนวกและคนหูตึง 5.3 การสื่อสารด้วยภาษามือ ธรรมชาติ ภาษามือประดิษฐ์ สื่อและเทคโนโลยีอื่นๆ 5.4 บุคคลหูหนวกและ คนหูตึงตัวอย่าง	2	1	1

หัวข้อวิชา	ขอบเขตเนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	รูปแบบการเรียนรู้	
			ภาค วิชาการ	ภาค ปฏิบัติ
6. การสื่อสาร ของคนหูหนวก และคนหูตึงที่ ไม่รู้หนังสือ	<p>6.1 การพัฒนาทักษะ การสื่อสารของคนหูหนวก และคนหูตึง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฝึกการใช้เครื่องช่วยฟัง - ฝึกฟัง - ฝึกพูด ฝึกการสนทนา <p>6.2 การพัฒนาทักษะการ สื่อสารของคนหูหนวกและ คนหูตึงที่พูดไม่ได้และการ สื่อสารด้วยภาษามือ</p> <p>6.3 การอ่าน การเขียน สะกดคำเพื่อการสื่อสาร</p> <p>6.4 มารยาททางสังคม เช่นการรับประทานอาหาร การไหว้ในโอกาสต่างๆ คำขอบคุณ ขอโทษ</p> <p>6.5 การใช้ภาษามือ เบื้องต้น</p>	4	1	3

หัวข้อวิชา	ขอบเขตเนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	รูปแบบการเรียนรู้	
			ภาค วิชาการ	ภาค ปฏิบัติ
7. สิทธิคนพิการ ทางการได้ยิน 7.1 สิทธิ คนหูหนวกและ คนหูตึง	<p>7.1.1 สิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556</p> <ul style="list-style-type: none"> - สิทธิในการใช้บริการล่ามและเครื่อง TTRS (Thai Telecommunication Relay Service) - สวัสดิการผู้ดูแล - การจัดการเลือกปฏิบัติ ฯลฯ <p>7.1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 - พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 	3	2	1

หัวข้อวิชา	ขอบเขตเนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	รูปแบบการเรียนรู้	
			ภาค วิชาการ	ภาค ปฏิบัติ
	- พระราชบัญญัติการขนส่ง ทางบก พ.ศ. 2522 7.1.3 สิทธิของล่ามและสิทธิ ของคนใส่ประสาทหูเทียม			
7.2 การคุ้มครอง สิทธิและการ เข้าถึงสิทธิใน กระบวนการ ยุติธรรม	7.2.1แนะนำสิทธิของ ประชาชน 7.2.2แนะนำแนวทางการ ปฏิบัติในการเข้าถึงสิทธิและ การตรวจสอบสิทธิ 7.2.3แนะนำการเรียน ทางแพ่ง อาญา เช่นสิทธิ มรดก การถูกเลือกปฏิบัติ 7.2.4พระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วย ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 การป้องกันการ ละเมิด เช่น กรณีเด็ก ผู้สูงอายุ สตรี และ ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงใน ครอบครัว	1	1	-

หัวข้อวิชา	ขอบเขตเนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	รูปแบบการเรียนรู้	
			ภาค วิชาการ	ภาค ปฏิบัติ
<p>8. การส่งเสริมคนหูหนวกและคนหูตึงให้มีส่วนร่วมในสังคม</p> <p>8.1 การเข้าเป็นสมาชิกองค์กรของคนหูหนวกและองค์กรวิชาชีพต่างๆ</p>	<p>8.1.1กลุ่ม ชมรมคนหูหนวก การสมัครเป็นสมาชิกและเรียนรู้ เข้าใจบทบาท หน้าที่ของสมาชิกองค์กรคนหูหนวก</p> <p>8.1.2การเป็นผู้นำคนหูหนวกและการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม/สมาคมคนหูหนวก</p> <p>8.1.3การสร้างเสริมศักยภาพการทำงานขององค์กรคนหูหนวก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาดูงานองค์กรเครือข่ายคนหูหนวกและองค์กรคนพิการประเภทอื่น - การเรียนรู้แนวทางการขับเคลื่อนงานร่วมกับภาครัฐและท้องถิ่น - การพัฒนาผู้นำคนหูหนวก 	3	3	-

หัวข้อวิชา	ขอบเขตเนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	รูปแบบการเรียนรู้	
			ภาค วิชาการ	ภาค ปฏิบัติ
8.2 การประกอบอาชีพของ คนหูหนวกและ คนหูตึง	8.2.1 แนวทางการประกอบอาชีพของ คนหูหนวกและคนหูตึง - การทำงานในภาครัฐ - การทำงานในสถานประกอบการ ของเอกชน - การประกอบอาชีพอิสระ	2	1	1
8.3 การมีส่วนร่วมกิจกรรมกับ คนทั่วไป	8.3.1 การสื่อสารและตอบกลับ กับบุคคลภายนอกครอบครัว 8.3.2 การศึกษาเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน และนอกชุมชน 8.3.3 ส่งเสริมให้คนหูหนวก และคนหูตึงเข้าร่วมกิจกรรม ทางสังคม เช่น การวิ่งมาราธอน การปลูกป่า งานวันประเพณี ต่างๆ	1	-	1
รวม		16	9	7

สรุปกลุ่มวิชา

ช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น

1. วิธีการดูแลเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง 4 ชั่วโมง
2. การรู้จัก เข้าใจ และร่วมพัฒนาเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง และการตั้งเป้าหมายชีวิต 4 ชั่วโมง
3. สิทธิคนพิการทางการได้ยิน 3 ชั่วโมง
4. ทักษะทางสังคม
 - 4.1 การใช้ชีวิตประจำวัน 5 ชั่วโมง
 - 4.2 การดูแลเด็กหูหนวกและเด็กหูตึงร่วมกับเด็กทั่วไป 10 ชั่วโมง

รวม 26 ชั่วโมง

ช่วงวัยผู้ใหญ่

5. วิถีชีวิต วัฒนธรรมคนหูหนวกและคนหูตึง 2 ชั่วโมง
6. การสื่อสารของคนหูหนวกและคนหูตึงที่ไม่รู้หนังสือ 4 ชั่วโมง
7. สิทธิคนพิการทางการได้ยิน
 - 7.1 สิทธิคนหูหนวกและคนหูตึง 3 ชั่วโมง
 - 7.2 การคุ้มครองสิทธิและการเข้าถึงสิทธิ
ในกระบวนการยุติธรรม 1 ชั่วโมง
8. การส่งเสริมคนหูหนวกและคนหูตึงให้มีส่วนร่วมในสังคม
 - 8.1 การเข้าเป็นสมาชิกองค์กรของคนหูหนวก
และองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ 3 ชั่วโมง
 - 8.2 การประกอบอาชีพของคนหูหนวกและคนหูตึง 2 ชั่วโมง

8.3 การมีส่วนร่วมกิจกรรมกับคนทั่วไป 1 ชั่วโมง

รวม 16 ชั่วโมง

รวมช่วงวัยเด็ก วัยรุ่น และช่วงวัยผู้ใหญ่ 42 ชั่วโมง

หมายเหตุ

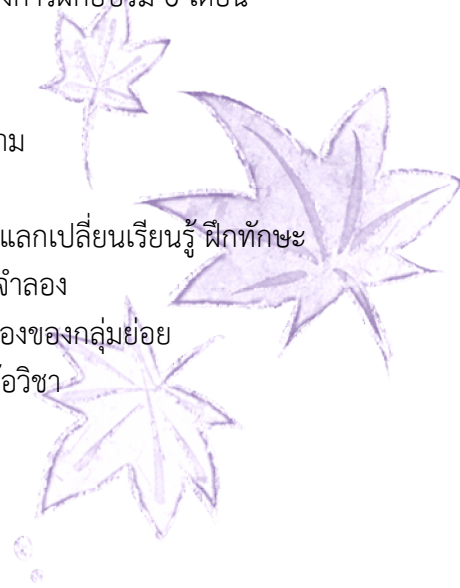
- 1) ผู้จัดการอบรมสามารถผสมผสานเนื้อหาและวิธีการฝึกอบรมได้ตามความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
- 2) ผู้จัดฝึกอบรมในหลักสูตรดังกล่าว ควรพิจารณาจำนวนผู้เข้าร่วมประมาณ 50 คน ซึ่งอาจละเอียดหรือผสมผสานช่วงวัยซึ่งจะมีความต้องการที่แตกต่างกัน ทำให้หัวข้อวิชาเน้นหนัก ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมแต่ต้องตรงกับความต้องการของผู้เข้าฝึกอบรม

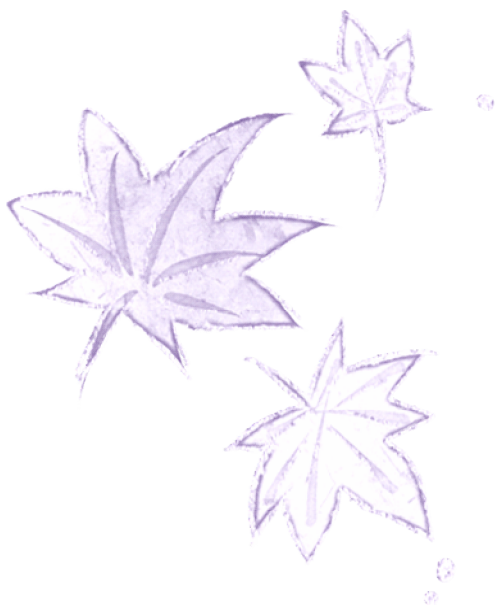
5. ขั้นตอนการใช้หลักสูตร

- 1) ควรมีการประเมินความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เข้าอบรม (Training Needs) เพื่อจัดวางวัตถุประสงค์ เนื้อหาและกระบวนการอบรมที่สอดคล้องโดยพิจารณาจากการประเมินความต้องการการฝึกอบรม และเนื้อหาในโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกัน
- 2) กระบวนการฝึกอบรม เน้นรูปแบบการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม แบ่งกลุ่มอภิปราย แบ่งปันประสบการณ์ ซึ่งให้ความสำคัญกับภาคปฏิบัติ
- 3) ควรมีทำเนียบวิทยากรทั้งคนทั่วไปและคนหูหนวกที่มีความชำนาญหรือประสบการณ์ด้านใดบ้าง เพื่อนำสู่การร่วมถ่ายทอดกับคณะผู้จัดการฝึกอบรม

- 4) การฝึกทักษะการสื่อสาร ควรมีในทุกหลักสูตร ส่วนจะเน้นมากน้อย ขึ้นอยู่กับการประเมินความต้องการของผู้เข้าอบรมและควรมีวิทยากรที่หลากหลายการสื่อสาร เช่น การใช้ภาษามือ การอ่านปาก และการเขียน รวมถึงการสื่อสารด้วยการสะกดคำ เป็นต้น
- 5) หากเป็นไปได้ในบางหัวข้อวิชาควรมีการจัดมีศึกษาดูงาน ซึ่งจะเป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่สัมผัสได้จริงมากกว่าการสื่อสารเรียนรู้ ภายในห้องเรียนเท่านั้น
- 6) ต้องมีการประเมินผลภายหลังสิ้นสุดการฝึกอบรมทุกวัน และประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นหลักสูตร
- 7) ส่งเสริมการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นระยะๆ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดเป็นกลุ่ม เป็นทีมงาน เป็นสมาชิกเข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเจตคติร่วมกันซึ่งจะเป็นการสร้างฐานของชมรมในระยะยาว
- 8) ควรมีการติดตามผลหลังการฝึกอบรม 6 เดือน

6. วิธีการฝึกอบรมโดยภาพรวม

- 1) การบรรยายและซักถาม
 - 2) ทักษะศึกษาดูงาน
 - 3) การแบ่งกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกทักษะ
 - 4) การสร้างสถานการณ์จำลอง
 - 5) การอภิปรายระดมสมองของกลุ่มย่อย
 - 6) การสรุปผลแต่ละหัวข้อวิชา
-

บทที่ 2

รายละเอียดของการใช้หลักสูตร

ช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น

หัวข้อวิชาที่ 1 วิธีการดูแลเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการได้ยิน การพูด การสื่อสาร สาเหตุ และระดับการได้ยิน
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถดูแลเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะการสื่อสารและการดูแลเด็กหูหนวกและเด็กหูตึงอย่างถูกต้อง

ขอบเขตเนื้อหา

1. ความหมายและระดับความรุนแรงของความพิการทางการได้ยิน
 - โครงสร้างของหู
 - สาเหตุการสูญเสียการได้ยิน
 - ปัญหาจากการสูญเสียการได้ยิน
 - ระดับความรุนแรงและการสูญเสียการได้ยิน
2. แนวทางการรักษาฟื้นฟู
 - การตรวจวัดระดับการได้ยิน
 - การค้นหาการได้ยิน และปัจจัยเสี่ยง
 - ความรู้เรื่องการใช้เครื่องช่วยฟัง
 - การพัฒนาทักษะการฟัง
3. การสังเกตพฤติกรรม และวิธีการสื่อสารของเด็กต่อบุคคลสภาพแวดล้อมและเรื่องราวที่ต้องการแสดงออก

4. การดูแลสุขภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม
 - การส่งเสริมสุขภาพด้วยหลัก 5 อ. อาหาร อารมณ์ อากาศ ออกกำลังกาย และอุจจาระ

กระบวนการฝึกอบรม และสื่อการเรียนรู้

ผู้ฝึกอบรมควรเน้นการสื่อสารกับเด็กหูหนวกและเด็กหูตึงที่จะนำความรู้ การดูแลเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง สำหรับเนื้อหาวิธีการดูแลเด็ก จะเป็นเนื้อหา การดูแลเด็กตามวัยเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป

1. การบรรยายประกอบการชมซีดี หรือ power point เอกสาร ประกอบการฝึกอบรมเรื่องความหมาย สาเหตุ อาการ และระดับ ความรุนแรง แนวทางการรักษาฟื้นฟูคนหูหนวกและคนหูตึง และ ความสัมพันธ์ระหว่างการได้ยิน การพูด การสื่อสาร และระดับการได้ยิน วิธีการดูแลสุขภาพโดยรวม
2. การแบ่งกลุ่มฝึกทักษะการดูแลเด็กโดยแบ่งเป็นสถานีการเรียนรู้ อย่างน้อย 3 สถานีความรู้ ได้แก่
 - พัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม
 - การดูแลเด็กหูหนวก หรือเด็กหูตึงโดยใช้หลัก 5 อ. (อาหาร อารมณ์ อากาศ ออกกำลังกาย และอุจจาระ)
 - การสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของเด็กหูหนวกและหูตึง และการสื่อสารกับเด็กในเรื่องการดูแลเด็กโดยรวม
3. การนำเสนอผลการเรียนรู้ในแต่ละสถานี
4. วิทยากรสรุปผลการเรียนรู้และเพิ่มเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์

5. แบ่งกลุ่มย่อยอย่างน้อย 2 กลุ่ม เพื่อให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำ เช่น เรื่องการตรวจการได้ยิน การขอรับเครื่องช่วยฟัง ตลอดจน เรื่องการสื่อสารกับเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
6. ผู้แทนกลุ่มย่อยนำเสนอผล
7. วิทยากรสรุปผลการเรียนรู้ในที่ประชุมกลุ่มใหญ่

สื่อการเรียนรู้ Power point, LCD กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเมจิก

ระยะเวลา 4 ชั่วโมง

หมายเหตุ

การจัดแบ่งกลุ่มให้คำปรึกษา คำแนะนำเรื่องการดูแลเด็กหูหนวกหรือและเด็กหูตึง ควรมีการสำรวจความต้องการคำปรึกษา คำแนะนำในเรื่องอะไรบ้าง เพื่อการเตรียมการกับวิทยากรประจำกลุ่ม

ใบความรู้ ความบกพร่องการได้ยิน/การตรวจประเมิน

ความผิดปกติหรือความบกพร่องทางการได้ยิน ครอบคลุม 2 ลักษณะ
ได้แก่

หูหนวก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรม
ในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจาก
การมีความบกพร่องในการได้ยินจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทาง การได้ยิน
เมื่อตรวจการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ 500 เฮิร์ตซ์ 1,000 เฮิร์ตซ์ 2,000 เฮิร์ตซ์
ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียง 90 เดซิเบลขึ้นไป

หูตึง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรม
ในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจาก
การมีความบกพร่องในการได้ยินจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทาง การได้ยิน
เมื่อตรวจการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ 500 เฮิร์ตซ์ 1,000 เฮิร์ตซ์ 2,000 เฮิร์ตซ์
ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียง 40 - 90 เดซิเบล

การพิจารณาความผิดปกติ

1. การได้ยินเสียง
2. การเข้าใจภาษาพูด

แนวทางการซักประวัติ

- เด็กเล็กมีพัฒนาการด้านการพูดและภาษาช้ากว่าเด็กวัยเดียวกัน
- ไม่สนองตอบต่อเสียงในสิ่งแวดล้อม เช่น เสียงของตก เสียงกริ่ง โทรศัพท์
- อาจตอบสนองเฉพาะเสียงดัง จ้องปากคู่สนทนา ถ้าพูดได้อาจจะถามซ้ำ “อะไรนะ”
- พูดไม่ชัด ฟังคำสั่งไม่เข้าใจ สนทนายาวๆ ไม่เข้าใจ

แนวทางการตรวจร่างกาย

- ใช้นิ้วมือถูกันเบาๆ ข้างหูทีละข้าง
- เรียกชื่อจากด้านหลัง
- พูดคุยด้วย โดยไม่ให้เห็นปาก
- ใช้ซอ่มเสียงทดสอบการแยกประเภทการสูญเสียการได้ยิน

ใบความรู้ หลัก 5 อ. เพื่อสุขภาพ

อาหาร หมายถึง สิ่งที่รับประทานเข้าไปเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต การเจริญเติบโตของคนเราและพลังกำลังในการดำเนินชีวิตล้วนได้รับมาจากการกินอาหาร ซึ่งจะช่วยสร้างกระดูก กล้ามเนื้อ ผิวหนัง เส้นเลือดและอวัยวะภายในต่างๆ ของร่างกาย นอกจากนี้ยังช่วยในการสร้างเสริมร่างกายให้เจริญเติบโต ซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ ให้กำลังงานและความอบอุ่นแก่ร่างกาย รวมทั้งป้องกันโรค ควบคุมและส่งเสริมให้อวัยวะต่างๆของร่างกายให้ทำงานตามปกติ แบ่งออกเป็น 5 หมู่ คือ **หมู่ที่ 1** โปรตีน เช่น เนื้อสัตว์ต่างๆ ไข่ ถั่วเมล็ดแห้ง นม **หมู่ที่ 2** แป้ง น้ำตาลหรือคาร์โบไฮเดรต เช่น ข้าว แป้ง น้ำตาล หัวเผือก **หมู่ที่ 3** อาหารจำพวก ผัก เช่น ผักใบเขียวและพืชผักอื่นๆ **หมู่ที่ 4** อาหารจำพวก ผลไม้ **หมู่ที่ 5** อาหารจำพวกไขมัน เช่น ไขมันจากสัตว์และพืช สิ่งที่ร่างกายขาดไม่ได้อีกอย่างหนึ่ง ได้แก่ **น้ำ**

อากาศ คือ ลมหรือสิ่งที่เราหายใจเข้าออกตลอดเวลา เป็นสิ่งที่มนุษย์ขาดไม่ได้ คนเราหายใจเอาออกซิเจนจากอากาศเข้าไปในร่างกายเพื่อการดำรงชีวิต และขับคาร์บอนไดออกไซด์ออกเวลาหายใจออก

การออกกำลังกายที่ดี สามารถลดปัญหาและปรับสภาพร่างกายได้หลายประการ อาทิ การออกกำลังกายที่ใช้แทนการรักษาด้วยยา การออกกำลังกายต้องค่อยเป็นค่อยไป ค่อยเพิ่มปริมาณทีละน้อย เพิ่มระยะเวลาให้นานขึ้น และเพิ่มความยากขึ้นตามลำดับจนกว่าร่างกายอยู่ตัว และควรออกกำลังกายติดต่อกันอย่างน้อย 20-30 นาที หรือมากกว่านั้น แต่อย่าให้เกินกำลังของตนเอง ควรออกกำลังกายหลังจากรับประทานอาหารแล้วไม่น้อยกว่า 4 ชั่วโมง

อารมณ์ หรือความรู้สึก ความเป็นไปแห่งจิตใจในขณะหรือช่วงเวลา
หนึ่งๆ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพมาก ซึ่งจะมีคำพูดกล่าวว่า “กายและจิต
สัมพันธ์กัน”

อูจจาระ เมื่ออาหารคั่งค้างในลำไส้ใหญ่ ไม่ถูกขับออกมาจากร่างกาย
ก็จะเกิดการบูดเน่า มีสารพิษเกิดขึ้น และร่างกายจะดูดซึมสารพิษที่เกิดจาก
การเน่าเสียของอาหารกลับไปสู่ร่างกาย ฉะนั้นยังมีเศษอาหารคั่งค้างใน
ร่างกายนานเท่าใด ร่างกายจะได้รับสารพิษเพิ่มขึ้นเท่านั้น

หัวข้อวิชาที่ 2 การรู้จัก เข้าใจและร่วมพัฒนาเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง และการตั้งเป้าหมายชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และร่วมพัฒนาเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดแรงจูงใจ/แรงบันดาลใจต่อการตั้งเป้าหมายชีวิต และจัดทำแผนหรือแนวทางการพัฒนาศักยภาพเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ เข้าใจการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ขอบเขตเนื้อหา

1. การรู้จัก เข้าใจและร่วมพัฒนาเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
2. ต้นแบบของผู้นำคนหูหนวกและคนหูตึง ปัจจัยการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพ ปัญหาอุปสรรคที่ต้องเผชิญ
3. การสร้างคุณค่าเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
 - ครอบครัว เป็นแหล่งสร้างคุณค่าคนหูหนวกและคนหูตึงจะเป็นผู้ให้ความรัก ความปลอดภัย ความหวังใจ และกำลังใจ ซึ่งเป็นการเสริมพลังให้คนหูหนวกและคนหูตึง
 - “See me” หมายถึงการมองเห็นคุณค่า ความเป็นตัวตน (เห็นคุณค่าตัวเอง และศักยภาพเด็ก) เนื่องจากบางครอบครัวไม่ยอมรับความพิการ จะก่อปัญหาทางด้านอารมณ์ จิตใจ และเจตคติลบต่อตนเอง และคนรอบข้าง เช่น รู้สึกอับอาย ผิดหวัง กังวลใจ จนกลายเป็นความเครียดในครอบครัว

4. วิธีการตั้งเป้าหมายชีวิตเด็กหูหนวกและเด็กหูตึงของแต่ละครอบครัว และการสื่อสารถ่ายทอดให้เป็นเป้าหมายของสมาชิกทุกคนในครอบครัวโดยเด็กเป็นศูนย์กลาง
5. แนวทางพัฒนาเด็กหูหนวกและเด็กหูตึงทุกมิติด้วยบทบาทสมาชิกในครอบครัว
6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มพ่อแม่ในทุกมิติของชีวิตเพื่อให้เกิดการเติมเต็มความรู้จากประสบการณ์ของกันและกัน
7. การส่งเสริมการรวมกลุ่มของพ่อแม่เด็กหูหนวกและเด็กหูตึง

กระบวนการฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้

1. การเล่าเรื่องประสบการณ์ชีวิตของผู้นำคนหูหนวกและคนหูตึงต้นแบบ
2. ซักถามปัจจัยสนับสนุน หรือปัจจัยเอื้อ ปัญหาอุปสรรคที่ต้องเผชิญ และวิธีผ่านพ้นอุปสรรคในชีวิต แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ตนเองพบเมื่อมีคนหูหนวกและคนหูตึงในครอบครัวและการช่วยกันเตรียมความพร้อม
3. การแบ่งกลุ่ม 3 - 4 กลุ่ม เพื่อร่วมกันตั้งเป้าหมายในชีวิตให้กับเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
 - ศักยภาพและข้อจำกัดของเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
 - ศักยภาพและข้อจำกัดของครอบครัวเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
 - วิธีการจัดการปัญหาและอุปสรรคต่อการดูแลเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
 - เป้าหมายชีวิตเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
 - แนวทางการพัฒนาศักยภาพเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
 - บทบาทการเสริมสร้างศักยภาพตามแนวทางการพัฒนาศักยภาพเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง

4. ตัวแทนกลุ่มย่อยนำเสนอผลสรุปในที่ประชุมกลุ่มใหญ่
5. ซักถามและอภิปรายทั่วไป
6. วิทยากรสรุปและเพิ่มเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์
7. วิทยากรบรรยายความสำคัญของการรวมกลุ่มพ่อแม่เด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
8. วิทยากรแบ่งกลุ่มย่อย 2-3 กลุ่ม เพื่อระดมความคิดเห็น
 - “ทำไมพ่อแม่ ผู้ปกครองต้องรวมกลุ่มกัน”
 - “พวกเรามีวิธีการรวมกลุ่มได้อย่างไรให้มั่นคง ยั่งยืน”แล้วให้ผู้แทนกลุ่มย่อยนำเสนอ
9. วิทยากรสรุปบทเรียนเพิ่มเติมเพื่อให้เนื้อหาสมบูรณ์

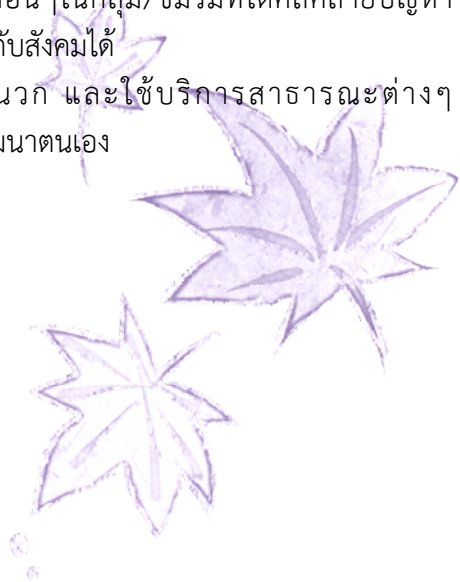
สื่อการเรียนรู้ power point LCD เอกสารประวัติผู้นำ กระดาษA4
กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเมจิก

ระยะเวลา 4 ชั่วโมง

ใบความรู้ การสร้างการยอมรับเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง

1. ต้องมีความรู้ ความเข้าใจสาเหตุของหูหนวก หูตึงและ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการได้ยิน การพูด และการแสดงออกด้วยภาษาธรรมชาติ
2. เข้าใจข้อจำกัดของการสื่อสารของคนหูหนวกและคนหูตึง
3. สามารถเห็นตัวอย่าง “ต้นแบบ” ของคนหูหนวกและคนหูตึงที่ประสบผลสำเร็จ ดำรงชีวิตได้เหมือนคนทั่วไป เพื่อเข้าใจเส้นทางการพัฒนาศักยภาพคนหูหนวกและคนหูตึง
4. เข้าใจวิธีการฝึกทักษะที่เกี่ยวข้อง เป็นเรื่องที่ทำได้ หากให้ความสำคัญและ ใฝ่รู้ต่อการฝึกฝน
5. สามารถร่วมกันตั้งเป้าหมายชีวิต แต่ละช่วงวัยได้อย่างเหมาะสม
6. เรียนรู้ภายในครอบครัว และเพื่อนๆในกลุ่ม/ชมรมที่ได้คลี่คลายปัญหา ในรายละเอียดการดำรงชีวิตร่วมกับสังคมได้
7. รู้และเข้าใจสิทธิของคนหูหนวก และใช้บริการสาธารณะต่างๆ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การพัฒนาตนเอง

ใบความรู้

แนวทางการช่วยเหลือและปฏิบัติต่อคนหูหนวกและคนหูตึง

1. ปฏิบัติต่อคนหูหนวกและคนหูตึงอย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป
2. ให้ออกาสคนหูหนวกและคนหูตึงแสดงความคิดเห็นและแสดงออกตามที่เขาต้องการ
3. ถามคนหูหนวกและคนหูตึงว่าเขาต้องการสื่อสารด้วยวิธีการใด
4. ไม่ควรบังคับให้คนหูหนวกและคนหูตึงเปล่งเสียง
5. ในขณะที่พูดกับคนหูหนวกและคนหูตึงไม่ควรอมอะไรในปาก หรือปิดปาก
6. ไม่ควรล้อเลียนหรือขบขันเมื่อเห็นคนหูหนวกและคนหูตึงใช้ภาษามือ
7. ถ้าไม่เข้าใจภาษามือควรหาวิธีบอกให้เขารู้โดยเร็ว
8. ควรใช้เวลาและทำตัวตามสบายในการพูดกับคนหูหนวกและคนหูตึง
9. ควรมองตรงไปที่คนหูหนวกและคนหูตึงตลอดเวลาขณะพูด
10. ควรใช้สัญลักษณ์ “อันตราย” หรือสัญญาณต่างๆ ที่เป็นสัญญาณภาพ เพื่อให้คนหูหนวกและคนหูตึงรับรู้
11. คนหูหนวกและคนหูตึงควรฝึกพูด ฝึกอ่านปากก่อนเรียนภาษามือ

ใบความรู้ ตัวอย่างแผนพัฒนาคนหูหนวกและคนหูตึง

ตัวอย่างแผนพัฒนาคนหูหนวกและคนหูตึง ต้องมาจากกระบวนการสร้างการยอมรับคนหูหนวกและคนหูตึง เห็นตัวอย่างคนหูหนวกและคนหูตึงต้นแบบ และเข้าใจแนวทางการพัฒนาคนหูหนวกและคนหูตึงแล้ว จึงดำเนินการพูดคุย สื่อสารกับเขาเพื่อตั้งเป้าหมายชีวิตตนเอง เช่น ต้องการเรียนอาชีพ ต้องการไปทำงาน หรือต้องการไปเป็นสมาชิก/ผู้นำกลุ่ม/ผู้นำองค์กร คนหูหนวก เป็นต้น

ตัวอย่าง

คนหูหนวกต้องการไปทำงาน

เป้าหมาย คนหูหนวกและคนหูตึงต้องการไปทำงานที่บริษัทแห่งหนึ่ง

แนวทาง

1. ประเมินศักยภาพตนเอง ว่าชอบ หรือถนัดงานอะไรบ้าง และต้องการทำงานเพื่ออะไร นานเพียงใด
2. สภาพการทำงาน และค่าตอบแทน ลักษณะงาน ความยากง่ายของงานที่เหมาะสมกับคุณสมบัติที่มีหรือไม่ ค่าจ้าง วิธีการจ้าง สวัสดิการต่างๆ
3. การเดินทาง หรือที่พักอาศัยในที่ทำงาน และเพื่อนร่วมงาน
4. การสื่อสาร วิธีการสื่อสาร

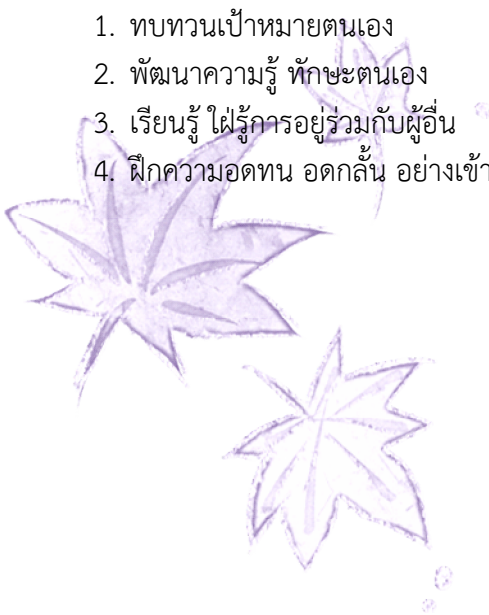
5. การติดตามข่าวสารการสมัครงาน และการตรวจสอบคุณสมบัติตนเอง
6. การเตรียมเอกสารสมัครงาน การยื่นสมัครและการคัดเลือก
7. ปฐมนิเทศหรือต้องเตรียมความพร้อมให้คนหูหนวกและคนหูตึงต้องเผชิญกับปัญหาอะไรบ้าง และช่องทางการแก้ไขปัญหา

บทบาทของผู้ดูแล

1. การส่งเสริม
2. การร่วมประเมินความเป็นไปได้
3. การให้คำปรึกษา
4. การให้กำลังใจ

บทบาทคนหูหนวกและคนหูตึง

1. ทบทวนเป้าหมายตนเอง
2. พัฒนาความรู้ ทักษะตนเอง
3. เรียนรู้ ใฝ่รู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น
4. ฝึกความอดทน อดกลั้น อย่างเข้าใจโลก

ใบความรู้ หลักคิดของผู้ดูแลคนหูหนวกและคนหูตึง

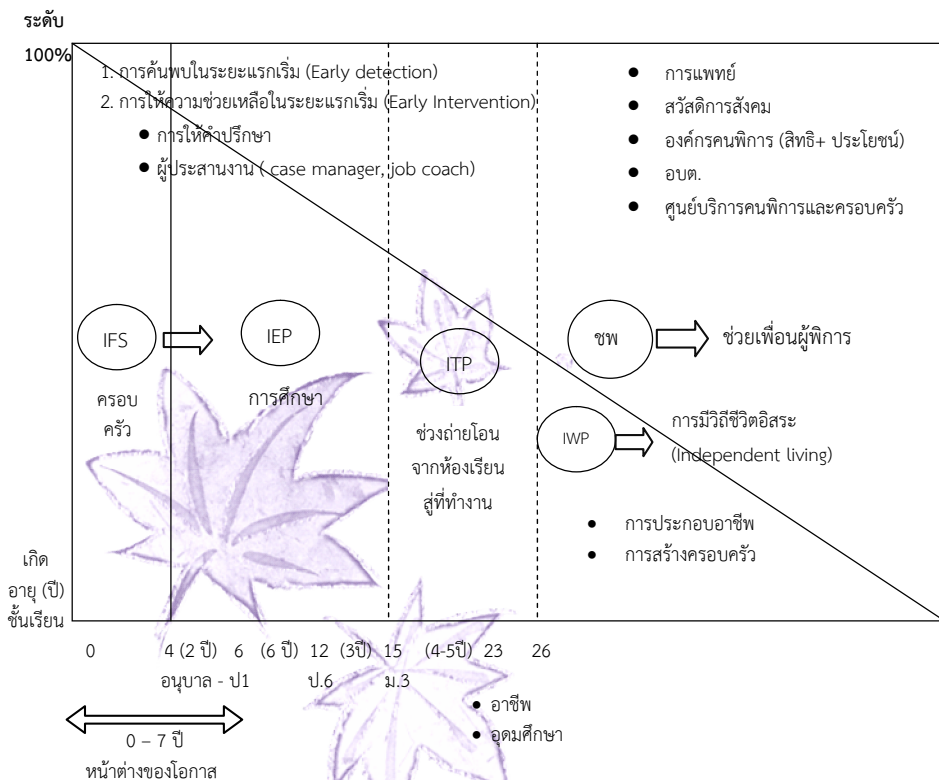
- เจตคติของผู้ดูแลต้องมองอนาคตของลูกและหาวิธีช่วย มากกว่าหาสาเหตุว่า เพราะอะไรลูกจึงหูหนวกหรือหูตึง
- การพัฒนาคนหูหนวกและคนหูตึงให้ทำเหมือนการพัฒนาคนทั่วไป แต่เพิ่มการสื่อสาร และวิธีการสื่อสารที่ดี
- พ่อแม่คือครูที่ดีที่สุด
- พ่อแม่ และสมาชิกในครอบครัวต้องทำงานเป็นทีมพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน
- การสอนด้วยภาพเป็นเรื่องสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง เช่น ภาพนก เป็ด ไก่ เป็นต้นหรือสอนในสถานการณ์จริง
- เด็กหูหนวกและเด็กหูตึงในระดับประถมศึกษา สอนเลข และสอนการวิเคราะห์ง่ายๆ ได้
- เริ่มต้นจากภาษามือธรรมชาติ ต่อมาฝึกอ่านปาก การเขียน การวิเคราะห์ พร้อมกับการเรียนภาษามือ ขึ้นอยู่กับเด็กแต่ละคน
- ต้องฝึกฝน ใฝ่รู้จากซีดี แหล่งความรู้ หรือ training kit ที่ยืมจากโรงเรียน หรือสมาคม/ชมรมคนหูหนวก
- เมื่อคนหูหนวกและคนหูตึงโตเป็นผู้ใหญ่ การเตรียมออกสู่สังคม ต้องให้การสนับสนุน ซึ่งต้องมีการเตรียมการมาตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น

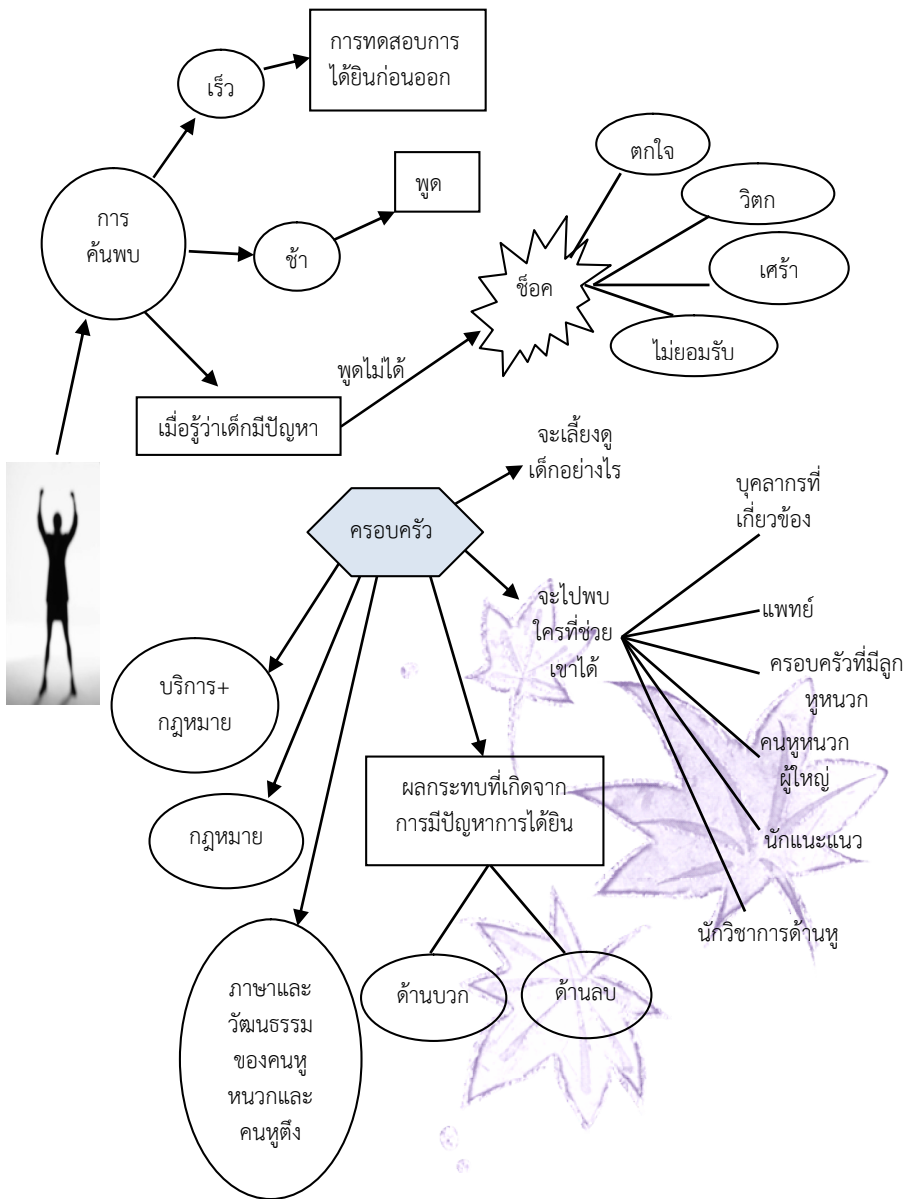
ใบความรู้

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนหูหนวกและคนหูตึง

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแบบองค์รวม

(โดย ดร.จิตประภา ศรีอ่อน)

หัวข้อวิชาที่ 3 สิทธิคนพิการทางการได้ยิน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ สิทธิคนพิการที่เกี่ยวข้องในพระราชบัญญัติต่างๆ
2. เพื่อผู้เข้าอบรมสามารถนำพาเด็กหูหนวกและเด็กหูตึงเข้าถึงสิทธิและบริการ

ขอบเขตเนื้อหา

1. สิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556
 - สิทธิในการใช้บริการล่ามและเครื่อง TTRS (Thai Telecommunication Relay Service)
 - สวัสดิการผู้ดูแล
 - การจัดการเลือกปฏิบัติ ฯลฯ
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 - พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
 - พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545
 - พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551
 - พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522
3. สิทธิของล่ามและสิทธิของคนใส่ประสาทหูเทียม

กระบวนการฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้

1. บรรยาย ประกอบ power point
2. การซักถามและตอบคำถาม
3. สรุปผลการเรียนรู้เรื่องสิทธิของคนหูหนวก
4. แบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนกับวิทยากร เรื่องการเข้าถึงบริการ
 - การศึกษา
 - การใช้ล่ามภาษามือ และ เครื่อง TTRS (Thai Telecommunication Relay Service)
 - การอยู่ร่วมกับสังคม เช่น การจ้างงาน การเดินทาง
5. วิทยากรประจำกลุ่มย่อมนำเสนอประเด็นการแลกเปลี่ยนและสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ระยะเวลา 3 ชั่วโมง

ใบความรู้ การทำบัตรประจำตัวคนพิการ

1. พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล สามารถขอมีบัตรประจำตัวคนพิการได้โดยนำหลักฐานต่อไปนี้
 - 1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือสำเนาสูติบัตรของคนพิการ
 - 2) สำเนาทะเบียนบ้านของคนพิการ
 - 3) รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว ถ่ายมาแล้วไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 2 รูป
 - 4) ใบรับรองความพิการรับรองโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของสถานพยาบาลของรัฐ หรือสถานพยาบาลเอกชนที่เลขาธิการประกาศกำหนด เว้นแต่กรณีสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้

เอกสารทั้งหมดถ่ายสำเนา 1ชุด พร้อมเอกสารตัวจริงไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่
ที่องค์การบริหารส่วนตำบล หรือสำนักงานเทศบาล สำนักงานพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์ (พมจ.) หรือหากอยู่ในกรุงเทพมหานคร ไปยื่นที่
สำนักคุ้มครองสวัสดิภาพชุมชน ในเขตที่ท่านพักอาศัยอยู่

2. เขียนใบคำร้องขอมีบัตรประจำตัวคนพิการพร้อมแนบเอกสารตามข้อ 1
3. รอรับบัตรประจำตัวคนพิการ หากยื่นที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความ
มั่นคงของมนุษย์จังหวัด หากยื่นที่องค์การบริหารส่วนตำบล หรือสำนักงาน
เทศบาล หรือสำนักคุ้มครองสวัสดิภาพชุมชนอาจจะต้องรอการส่งเอกสาร

หัวข้อวิชาที่ 4 ทักษะทางสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ การฝึกทักษะทางสังคมสำหรับเด็กหูหนวกและเด็กหูตึงได้
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถฝึกทักษะทางสังคมกับเด็กหูหนวกและเด็กหูตึงได้

ขอบเขตของเนื้อหา

1. การใช้ชีวิตประจำวัน
 - การสอนภาษามือธรรมชาติภายในครอบครัวตามสถานการณ์จริง
2. การเลี้ยงดูเด็กหูหนวก และเด็กหูตึงร่วมกับเด็กทั่วไป
 - การถ่ายทอดด้วยภาษามือ ภาษาธรรมชาติ การอ่านปาก
 - การสื่อสารการอยู่ร่วมกันระหว่างเด็กทั่วไปและเด็กหูหนวก และเด็กหูตึงในครอบครัว
 - การทำงานร่วมกับสมาชิกในครอบครัวเพื่อความเข้าใจและยอมรับการเลี้ยงดูเด็กหูหนวกและเด็กหูตึงร่วมกับเด็กทั่วไป
 - แนวทางช่วยเหลือและปฏิบัติต่อคนหูหนวกและคนหูตึง
3. เทคนิค/วิธีการสอนให้ที่ใช้การพูด
 - การใช้เสียงที่เป็นเสียงร้องเพลง
 - การเน้นเสียงดัง ฟังชัด
 - การสบตา
 - การพูดทีละพยางค์
 - การชี้แนะการฟัง

- กระตุ้นออกเสียง
- การร่อ
- การสร้างความสนใจ
- การพูดซ้ำ
- เปลี่ยนคำพูด/เว้นวรรค
- เพิ่มภาษา เพิ่มคำศัพท์
- คำถาม
- การจัดหมวดหมู่

กระบวนการฝึกอบรม และสื่อการเรียนรู้

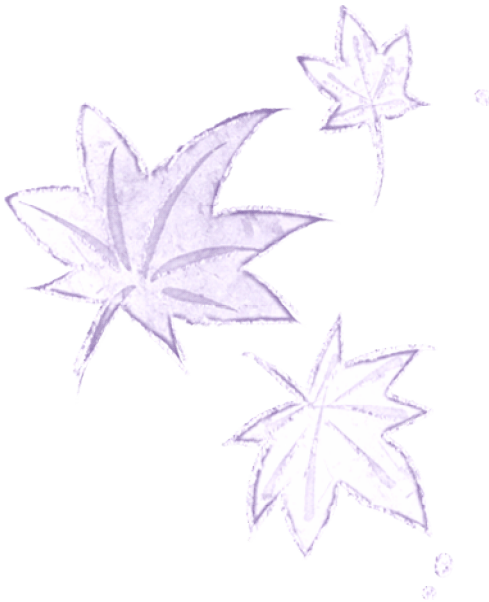
1. การบรรยายจากวิทยากรและผู้มีประสบการณ์สอนภาษามือ
ธรรมชาติในสถานการณ์จริง ที่ได้กหูหนวกและเด็กหูตึงอยู่ร่วมกับ
เด็กทั่วไป ประกอบกับการใช้สื่อจาก CD และบัตรคำ โดย
 - ต้องประเมินว่าของเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง อยู่ในระดับก่อน
เรียนอนุบาล อยู่กับโรงเรียนอนุบาล เป็นนักเรียนประถม
มัธยม หรืออาชีวศึกษา หรือเด็กที่ไม่ได้เรียน
 - แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมเป็น 3 - 4 กลุ่มเพื่อสอนเรื่องที่เกี่ยวข้อง
กับชีวิตประจำวันตามวัย ตามที่เด็กพบอยู่เป็นประจำด้วย
ภาษามือธรรมชาติ และบัตรคำ และให้หมุนเวียนเป็นสถานี
เรียนรู้และฝึกทักษะ
 - วิทยากรใช้เทคนิคการบรรยายและซักถาม แลกเปลี่ยน
 - เด็กหูหนวกและเด็กหูตึงหากอยู่ในระดับประถมศึกษาขึ้นไป
ต้องเพิ่มเติมเรื่องเลขคณิต การอ่าน เขียน การฝึกวิเคราะห์
อย่างง่ายๆ เช่นการแยกสิ่งของต่างๆ ได้ เด็กหูหนวกและ
เด็กหูตึง ควรได้รับการฝึกการอ่านปาก

- การฝึกอ่านปาก
 - การฝึกพูดและการเปล่งเสียงทั้งระดับเสียงที่เหมาะสม
 - ต้องมีการฝึกทักษะการอ่านปาก ฝึกพูด การเปล่งเสียงอย่างต่อเนื่องพร้อมกับการแก้ไขการพูด
- สมาชิกในครอบครัวต้องสื่อสารไปในทิศทางเดียวกันเพื่อไม่ให้คนหูหนวกและคนหูตึงสับสน
 - วิทยากรสรุปหลักการฝึกทักษะทางสังคมและการสื่อสารภาษามือธรรมชาติในสถานการณ์จริง
2. แบ่งกลุ่มย่อย 4 กลุ่มเพื่อฝึกภาษามือในชีวิตประจำวันโดยแบ่งเป็น วัยเด็กอ่อน เด็กเล็ก เด็กโต และเด็กโตที่อยู่ในโรงเรียน/ในชุมชน ตลอดจนการฝึกการอ่านปาก ฝึกพูดและการแก้ไขการพูด
 3. วิทยากรนำเสนอ ประมวลความรู้จากกลุ่มย่อยเรื่องการสื่อสารภาษามือธรรมชาติ และการอ่านปาก การฝึกพูด
 4. วิทยากรระดมสมองจากที่ประชุม ประมาณ 5-10 คำตอบ “เด็กหูหนวกและเด็กหูตึง” มีปัญหาการอยู่ร่วมกับเด็กทั่วไปหรือไม่ อย่างไร
 5. วิทยากรบรรยาย การสื่อสารกับเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง
 - ด้านการฟัง
 - ด้านการรู้ภาษา
 - ด้านการส่งภาษา
 - ด้านการพูดที่อยู่ร่วมกับเด็กทั่วไป โดยมีซีดี/power point ประกอบ

6. วิทยากรบรรยายข้อพึงระวังเรื่องการสื่อสารกับเด็กหูหนวกและเด็กหูตึง เช่น ต้องพูดคุยแบบเห็นหน้า การแสดงออกของสีหน้า เป็นไปตามเนื้อหาที่พูดคุย ไม่ต้องยกตัวอย่างมากนัก เป็นต้น
7. วิทยากรแบ่งกลุ่ม 3-4 กลุ่ม อภิปราย “การสร้างการยอมรับเด็กหูหนวกและเด็กหูตึงของสมาชิกในครอบครัวในด้านการสื่อสารกับคนหูหนวกและคนหูตึง
8. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อย
9. วิทยากรประมวลสรุป การสร้างการยอมรับในครอบครัว
10. บรรยายแนวทางการช่วยเหลือและปฏิบัติต่อคนหูหนวกและคนหูตึง

สื่อการเรียนรู้ สถานการณ์จำลอง 3 - 4 สถานการณ์ บัตรคำ ซีดี LCD
power point

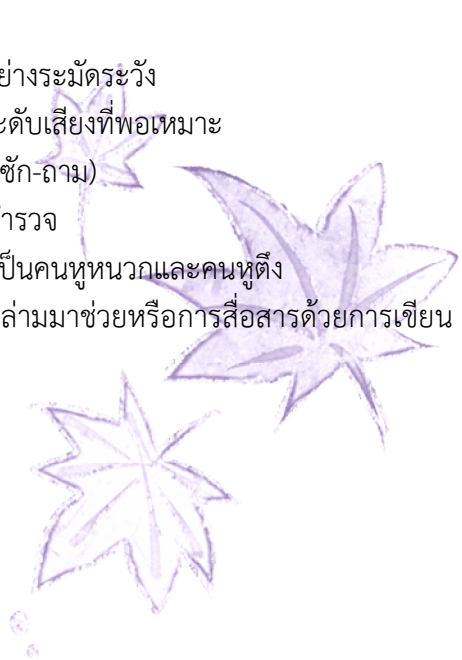
ระยะเวลา 10 ชั่วโมง

ใบความรู้ มารยาททางสังคม

มารยาททางสังคม

1. การทักทาย
 - การไหว้ / สวัสดี
 - ขอโทษ
 - ขอขอบคุณ
2. การรับประทานอาหาร
 - ร่วมโต๊ะอาหาร
 - การรับประทานอาหาร และเสี่ยงจากการรับประทานอาหาร
3. การสนทนากับผู้อื่น
 - การดูหน้าคู่สนทนาอย่างระมัดระวัง
 - การเปล่งเสียง และระดับเสียงที่พอเหมาะ
 - การสื่อสารให้เข้าใจ (ซัก-ถาม)
4. การพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
 - การสื่อสารว่าตนเองเป็นคนหูหนวกและคนหูตึง
 - การขออนุญาตจัดหาล่ามมาช่วยหรือการสื่อสารด้วยการเขียนอ่าน

ช่วงวัยผู้ใหญ่

หัวข้อวิชาที่ 5 วิถีชีวิต วัฒนธรรมคนหูหนวกและคนหูตึง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ เข้าใจ วิถีชีวิต และแบบแผนการดำเนินชีวิตของคนหูหนวกและคนหูตึงในรูปแบบต่างๆ
2. เพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมตระหนักต่อคุณค่าต่อการพัฒนาศักยภาพคนหูหนวกและคนหูตึง

ขอบเขตเนื้อหา

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคนหูหนวกและคนหูตึง และศักยภาพของคนหูหนวกและคนหูตึง
2. วัฒนธรรมทางภาษาของคนหูหนวกและคนหูตึง
3. การส่งเสริมสุขภาพจิตของคนหูหนวกและคนหูตึง
4. การสื่อสารด้วยภาษามือธรรมชาติ ภาษามือประดิษฐ์ สื่อและเทคโนโลยีอื่นๆ
5. บุคคลหูหนวกและคนหูตึงตัวอย่าง

กระบวนการฝึกอบรม และสื่อการเรียนรู้

1. การบรรยายประกอบซีดีและ power point โดยวิทยากรที่มีประสบการณ์ตรงในการต่อสู้ การรวมตัวเพื่อคนหูหนวกและคนหูตึง
2. การแลกเปลี่ยนซักถาม

3. การนำเสนอครอบครัวคนหูหนวกและคนหูตึงที่ประสบผลสำเร็จ
เล่าเรื่อง วิธีการดูแล และการปรับพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับ
คนหูหนวกและคนหูตึง
4. การแบ่งกลุ่มแลกเปลี่ยนวิธีการดูแล และนำเสนอ
5. สรุปผลการแลกเปลี่ยน

สื่อการเรียนรู้ เอกสารประวัติตัวอย่างของคนหูหนวกและคนหูตึง
power point และLCD

ระยะเวลา 10 ชั่วโมง

ใบความรู้

ประวัติคนหูหนวกและคนหูตึงต้นแบบ

1. ความสำเร็จในชีวิตของต้นแบบ
2. ลำดับพัฒนาการของคนต้นแบบ
 - วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน
 - บทบาทของครอบครัว เพื่อน โรงเรียน สถานที่ฝึกอาชีพ /ทำงาน
3. การสื่อสาร
 - คนหูหนวกและคนหูตึงไม่รู้หนังสือ และเด็บบโตขึ้น จะใช้ภาษามือธรรมชาติ
 - คนหูหนวกและคนหูตึงที่ได้รับการศึกษาจะใช้ภาษามือเป็นหลัก
 - คนหูหนวกและคนหูตึงที่ได้รับการศึกษาจะใช้ภาษามือและฝึกทักษะการอ่าน การเขียนเมื่อเด็บบโตขึ้น
 - คนหูหนวกและคนหูตึงจะฝึกการอ่านปาก ภาษามือ และการออกเสียง หรือการฝึกพูดตามความเหมาะสม
4. คติธรรมการใช้ชีวิต
5. การเสริมสร้างกำลังใจให้กับตนเอง
6. ปัจจัยที่ทำให้คนหูหนวกและคนหูตึงประสบความสำเร็จในชีวิต
7. ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาคนหูหนวกและคนหูตึง

หัวข้อวิชาที่ 6 การสื่อสารของคนหูหนวกและคนหูตึงที่ไม่รู้หนังสือ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจวิธีการสื่อสารของคนหูหนวกและคนหูตึง และสามารถสื่อสารโต้ตอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจ และยอมรับคนหูหนวกและคนหูตึง

ขอบเขตเนื้อหา

1. การสื่อสารของคนหูหนวกและคนหูตึงที่ไม่รู้หนังสือ
 - 1.1 คำและการใช้คำในชีวิตประจำวันโดยแบ่งเป็นหมวดในบ้าน ในชุมชน ในที่ทำงาน ตลอดจนกิจกรรมทางสังคม
 - 1.2 ฝึกการใช้เครื่องช่วยฟัง
 - 1.3 การฝึกฟัง
 - 1.4 ฝึกพูด ฝึกการสนทนา
 - 1.5 การอ่าน การเขียน สะกดคำ และคำที่ถูกต้อง
 - 1.6 มารยาททางสังคม เช่น การรับประทานอาหาร การไหว้ ในโอกาสต่างๆ คำขอบคุณ ขอโทษ
 - 1.7 การใช้ภาษามือเบื้องต้น

กระบวนการฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้

1. การบรรยายประกอบซีดี และ power point
2. การฝึก โดยมีบัตรคำ ภาพ
3. การแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อฝึกภาษามือ ทำทาง ภาษามือธรรมชาติ

สื่อการเรียนรู้ power point ซีดี บัตรคำ บัตรภาพ

ระยะเวลา 4 ชั่วโมง

ใบความรู้ เทคนิคการฝึกการสื่อสาร

1. เด็กเล็ก

- สอนเป็นคำ และให้ดูบัตรภาพ หรือของจริง เช่น น้ำ นม กิน
- สอนการทำกิจวัตรประจำวันโดย ทำให้ดู และสอนให้ทำ และให้ทำเอง ให้กำลังใจ เช่น การแปรงฟันให้ถูกวิธี
- สอนให้บอกความต้องการของตนเอง เช่น หิว ปัสสาวะ อูจจาระ

2. เด็กโต

- เน้นการสื่อสารโดยรูปภาพ
- ฝึกการเขียน การสะกดคำ
- ฝึกการออกเสียง สำหรับเด็กหูตึง และใช้เครื่องช่วยฟัง
- ต้องกล้าให้เด็กลองฝึกทดลองบ้าง
- ให้เริ่มสอนมารยาทสังคม โดยพาไปเรียนรู้จากสถานการณ์จริง
- ผู้ดูแลต้องเรียนรู้ภาษาใหม่ๆ จากเด็กด้วย

3. เด็กวัยรุ่น

- การฝึกเขียน
- จะเพิ่มการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์
- มารยาท การรวมกลุ่ม และทำทีต่อคนต่างเพศ
- ฝึกการวิเคราะห์
- การเตรียมความพร้อมสู่อาชีพ
- การเก็บระงับอารมณ์

- การวางแผนชีวิต งาน การเลือกคู่ครอง และผู้ดูแลต้องค้นหาความถนัดของเด็ก
- การคบเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมสังคม เช่น ศาสนา ประเพณี ในสภาพที่เป็นจริง
- การเรียนรู้สิทธิต่างๆ และระบบการส่งต่อในระดับต่างๆ
- การเลี้ยงดูเด็กหูหนวกและเด็กหูตึงกับเด็กทั่วไปควรเป็นไปอย่างเท่าเทียม
- ควรมีชุดคำศัพท์ทักษะภาษามือตามวัย
- วิทยากรควรมีทั้งคนหูหนวกและคนหูตึง และคนหูดี

4. แนะนำหนังสือ “นางนวลในโลกเงียบ” ให้ผู้ดูแลอ่าน

หัวข้อวิชาที่ 7 สิทธิคนพิการทางการได้ยิน

7.1 สิทธิคนหูหนวกและคนหูตึง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้ เข้าใจสิทธิของคนหูหนวกและคนหูตึง ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับคนหูหนวกและคนหูตึง และผู้ดูแล
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถแนะนำ ให้คำปรึกษา นำพาคนหูหนวกและคนหูตึงเข้าถึงบริการตามสิทธิได้อย่างถูกต้อง

ขอบเขตเนื้อหา

สิทธิคนหูหนวกและคนหูตึง

1. สิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556
 - สิทธิในการใช้บริการล่ามและเครื่อง TTRS (Thai Telecommunication Relay Service)
 - สวัสดิการผู้ดูแล
 - การจัดการเลือกปฏิบัติ ฯลฯ
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 - พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
 - พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545
 - พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551
 - พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522
3. สิทธิของล่ามและสิทธิของคนใส่ประสาทหูเทียม

กระบวนการฝึกอบรม

1. บรรยายประกอบซีดีหรือ power point และคู่มือตามพระราชบัญญัติ
ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ซักถาม

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

ใบความรู้ สิทธิสวัสดิการผู้ดูแล

ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การมีผู้ช่วยคนพิการ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล และสิทธิของผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. 2552 หมวดที่ 5 สิทธิผู้ดูแลคนพิการ สรุปสาระสำคัญดังนี้

หลักเกณฑ์ที่จะได้รับสิทธิ

- ต้องเป็นผู้ดูแลตามสมุดประจำตัวคนพิการ
- ต้องได้รับความเดือดร้อนหรือยากลำบากเนื่องจากต้องดูแลคนพิการ
- ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐ หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ

สวัสดิการที่ขอรับได้

1. การบริการให้คำปรึกษา แนะนำ หรือฝึกอบรมทักษะการเลี้ยงดูคนพิการให้ได้มาตรฐานตามหลักวิชาการและวิชาชีพ
2. การจัดการศึกษาโดยส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ การทำงานในสถานประกอบการ การฝึกอาชีพ การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ การมีงานทำ การให้สัมปทานหรือสถานที่จำหน่ายสินค้า การจัดจ้างแบบเหมางาน หรือการอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ดูแลคนพิการ

4. การให้ความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่คณะอนุกรรมการกำหนด

โดยผู้ดูแลคนพิการสามารถติดต่อขอรับบริการตามสิทธิได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือสำนักงานเทศบาล หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) และหากอยู่ในกรุงเทพมหานคร สามารถขอใช้บริการตามสิทธิได้ที่ สำนักคุ้มครองสวัสดิภาพชุมชน ในพื้นที่เขตที่พักอาศัยอยู่

7.2 การคุ้มครองสิทธิและการเข้าถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมรู้ เข้าใจการเข้าถึงสิทธิ และแนวทางการใช้ประโยชน์จากการบริการตามสิทธิ
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้ เข้าใจ แนวทางการคุ้มครองสิทธิในด้านต่างๆ

เนื้อหาขอบเขต

1. การแนะนำการเข้าถึงสิทธิของคนหูหนวกและคนหูตึง เช่น การขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ การเข้าถึงด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านการแพทย์ เป็นต้น
2. แนะนำแนวทางปฏิบัติในการเข้าถึงสิทธิ เช่น หลักสูตรที่เกี่ยวข้อง ช่วงวัน เวลา ระเบียบการเบิกจ่าย เป็นต้น
3. แนะนำการดำเนินการเมื่อถูกละเมิดสิทธิ การร้องเรียนทางแพ่ง ทางอาญา เช่น การจัดการมรดก การถูกเลือกปฏิบัติ
4. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 การป้องกันการละเมิด เช่น กรณีเด็ก ผู้สูงอายุ สตรี

กระบวนการฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้

1. การบรรยาย ประกอบซีดี หรือ power point และคู่มือพระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. แบบฝึกหัดโดยใช้กรณีศึกษา
3. การซักถาม

สื่อการเรียนรู้

บรรยายประกอบซีดีหรือ power point และคู่มือตามพระราชบัญญัติ
ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

ใบความรู้ การดำเนินการร้องเรียนเมื่อถูกละเมิดสิทธิ

เมื่อเกิดคดีความรัฐบาลมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่คนพิการ

คนหูหนวกและคนหูตึง เมื่อมีคดีความต้องขึ้นโรงขึ้นศาล มีสิทธิขอความช่วยเหลือ โดยรัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย และจัดหาทนายความว่าต่างแก่ต่างให้แก่คนหูหนวกและคนหูตึงที่มีฐานะยากจน และไม่ได้รับความเป็นธรรม การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายได้แก่

- การให้คำปรึกษาหารือทางกฎหมาย
- ให้ความรู้ทางกฎหมาย
- การจัดทำนิติกรรมสัญญา
- การไกล่เกลี่ยหรือการประนีประนอมยอมความ
- การจัดหาทนายความ
- การให้ความช่วยเหลืออื่นๆ ในทางคดี

นอกจากนี้ยังมี กองทุนยุติธรรม คอยให้ความช่วยเหลือกับคนพิการในเรื่องเงินค่าใช้จ่ายต่างๆระหว่างดำเนินคดี เช่นเงินประกัน เป็นต้น โดยติดต่อขอความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมได้โดย 1) ส่วนกลาง ติดต่อที่สำนักงานกิจการยุติธรรมหรือกรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ 2) ส่วนภูมิภาค ติดต่อที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด กองทุนยุติธรรมให้ความช่วยเหลือท่านในกรณีต่างๆ ดังนี้ 1) กรณีจะฟ้องคดีแพ่ง แต่ไม่มีเงินชำระค่าธรรมเนียมศาล 2) กรณีถูกฟ้องคดี แต่ไม่มีเงินจ้างทนายว่าความ 3) กรณีถูกจับ แต่ไม่มีเงินที่จะใช้ในการประกันตัว โดยมีเงื่อนไขการขอรับความช่วยเหลือ ดังนี้

1. ไม่เคยยื่นคำขอ หรือได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น หรือหน่วยงานอื่นมาก่อน
2. ท่านจะต้องไม่เคยถูกปฏิเสธจากกองทุนมาก่อน หรืออยู่ในระหว่างการช่วยเหลือจากกองทุน
3. คดีของท่านที่จะฟ้อง หรือถูกฟ้อง มีโอกาสชนะ
4. การขอความช่วยเหลือในการประกันตัวในคดีอาญา ผู้ขอจะต้องมีความประพฤติดีและไม่มีเหตุการณ์ว่าจะหลบหนี

หลักฐานในการยื่นขอรับการสนับสนุน

ผู้ขอรับการสนับสนุน จะต้องกรอกแบบคำขอรับบริการสนับสนุนที่กำหนด พร้อมทั้งแนบเอกสารหลักฐานที่สำคัญ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาใบเปลี่ยนชื่อ สกุล (ถ้ามี) และหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับคดีฟ้อง/ถูกฟ้อง และรายละเอียดเกี่ยวกับคดี

หัวข้อวิชาที่ 8 การส่งเสริมคนหูหนวกและคนหูตึงให้มีส่วนร่วมในสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมด้านสังคม เช่น การรวมกลุ่มเป็นชมรมคนหูหนวก เป็นต้น
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรม ร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม ชมรมคนหูหนวก

ขอบเขตของเนื้อหา

1. การส่งเสริมคนหูหนวกและคนหูตึงให้มีส่วนร่วมในสังคม
 - 1.1 การเข้าเป็นสมาชิกองค์กรของคนหูหนวกและองค์กรวิชาชีพต่างๆ
 - การสมัครเป็นสมาชิกและเรียนรู้ เข้าใจบทบาท หน้าที่ของสมาชิก
 - การเป็นผู้นำคนหูหนวก และการร่วมกิจกรรมของชมรม/สมาคมคนหูหนวก
 - การสร้างเสริมการทำงานขององค์กรคนหูหนวก
 - การพัฒนาศักยภาพโดยการศึกษาดูงานองค์กรเครือข่ายคนหูหนวกและองค์กรคนพิการประเภทอื่น
 - การเรียนรู้แนวทางการขับเคลื่อนงานร่วมกับภาครัฐและท้องถิ่น
 - การพัฒนาผู้นำคนหูหนวก
 - 1.2 การประกอบอาชีพของคนหูหนวก
 - แนวทางการประกอบอาชีพของคนหูหนวกและคนหูตึง
 - การทำงานในภาครัฐ
 - การทำงานในสถานประกอบการของเอกชน
 - การประกอบอาชีพอิสระ

1.3 การมีส่วนร่วมกิจกรรมกับคนทั่วไป

- การสื่อสารและโต้ตอบกับบุคคลภายนอกครอบครัว
- การศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนและนอกชุมชน
- ส่งเสริมให้คนหูหนวกเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่น การวิ่งมาราธอน การปลูกป่า งานวันประเพณีต่างๆ

กระบวนการฝึกอบรม

1. กิจกรรมจำลองสถานการณ์
2. การบรรยายให้ความรู้ประกอบซีดี power point และภาพคนหูหนวก และคนหูตึง เข้าร่วมกิจกรรม
3. เชิญคนหูหนวกต้นแบบเล่าประสบการณ์การประกอบอาชีพ การแลกเปลี่ยนซักถาม
4. การแลกเปลี่ยนซักถาม
5. สรุปผลลัพธ์การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม

สื่อการเรียนรู้ ซีดี power point

ระยะเวลา 6 ชั่วโมง

บรรณานุกรม

ดร.จิตประภา ศรีอ่อน สถาบันม่านฟ้า.2552 เอกสารประกอบการบรรยาย
“การประชุมเชิงปฏิบัติการ วิชาการหลักสูตรการส่งเสริมศักยภาพ
ผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยิน”, 27 กรกฎาคม 2556

พวงแก้ว กิจธรรม มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย. เอกสารประกอบการบรรยาย
“การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำร่างหลักสูตรการส่งเสริมศักยภาพ
ผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยิน”, 19-21 มิถุนายน 2556

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550

<http://www.snmrc.go.th> ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการ
แพทย์แห่งชาติ คู่มือการตรวจประเมินและวินิจฉัยความพิการตาม
พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

<http://www.thaihealth.or.th> 5 อ. องค์ประกอบของสุขภาพดี

